TO 107 TRUKKITYÖSKENTELY

Sisällysluettelo

TO 107 TRUKKITYÖSKENTELY 1

1 Trukkikuljettajan vaatimukset 1

2 Trukkikuljettajan vastuut, velvollisuudet ja oikeudet 2

3 Henkilösuojaimet 3

4 Turvallinen työskentely trukeilla 3

4.0 Trukkiin nousu ja trukista poistuminen 3
4.1 Osaston trukin säilytys 4
4.2 Trukin läheisyydessä työskentely 4
4.3 Liikennesäännöt ja työskentely yhteisillä alueilla 5
4.4 Henkilönostot 6
4.5 Henkilön kuljetus 6
4.6 Taakan nostaminen 6
4.7 Taakan kuljettaminen ja trukilla liikkuminen 6
4.8 Vaarallisten aineiden kuljettaminen 6
4.9 Trukin pysäköiminen 6
4.10 Trukin kaatuminen 7
4.11 Vaurioista ja vahingoista ilmoittaminen 7

5 Trukin kunnossapito ja tarkastukset 7
5.1 Trukin määräaikaistarkastukset ja huollot 7

LIITE: TRUKILLE TEHTÄVÄT TARKASTUKSET 8

Yleiset trukkityöskentelyn ohjeet

Trukilla tarkoitetaan mitä tahansa pyörillä olevaa moottorikäyttöistä ajoneuvoa, joka on suunniteltu kantamaan, vetämään, työntämään, nostamaan, pinoamaan tai asettamaan hyllystöön mitä tahansa kuormaa ja jota ohjaa kuljettaja kävellen trukin mukana tai trukin istuimella istuen tai seisten tarkoitusta varten tehdyllä tasolla. Myös tällaiseen tarkoitukseen suunniteltu kurottaja on trukki.

Trukinkuljettaja puolestaan on koulutettu ja kirjallisen trukinkäyttöluvan saanut henkilö, joka on vastuussa trukin liikkumisesta ja kuormankäsittelystä.

1 Trukkikuljettajan vaatimukset

1. Outokummun omistamia trukkeja saa käyttää vain koulutuksen saanut Outokummun henkilöstö, toimittajat katso kohta 5. Tämä ohjeen vaatimukset koskevat myös ulkopuolisen omistamia / vuokraamia trukkeja, joita käytetään Outokummun tiloissa ja töissä.

2. Kuljettajan tulee olla 18 vuotta täyttänyt ja kuljettajalta vaaditaan voimassa oleva ajokortti (vähintään B-luokka).

3. Kuljettajalla tulee olla suoritettuna trukinkuljettajakoulutus. Ennen koulutuksen järjestämistä voi trukilla ajaa työnopastajan valvonnan alaisena esimiehen antamalla erillisluvalla.

4. Trukin ja henkilönostimen kuljettajalla on oltava sen käyttöön työnantajan antama kirjallinen lupa. Työnantajan on ennen luvan antamista varmistettava, että kuljettajalla on riittävät kyvyt ja taidot työvälineen käyttämiseen (Valtioneuvoston asetus (403/2008) työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta). Trukinkuljettajan esimies kirjaa luvan Notes-järjestelmään: Lomakepohjia --> Työturvallisuus --> Työnantajan kirjalliset luvat: Outokumpulaiset --> Uusi kirjallinen lupa. Lupa tallennetaan Notes järjestelmään. Luvan paperiversio (jossa kuittaukset) arkistoidaan luvan myöntäneellä osastolla trukinkuljettajan esimiehen toimesta.

5. Toimittajan henkilöstö, joka on saanut omalta työnantajalta kirjallisen luvan trukin käyttöön (koulutus ja näyttökoe), saa käyttää osaston trukkia, mikäli ko. toimittajan henkilölle on annettu perehdytys osaston trukkiin, perehdytys on allekirjoituksin vahvistettu ja alueen osaston työnvalvoja/työnjohtaja on myöntänyt luvan.

6. Osastolla alueen työnvalvoja/työnjohtaja kirjaa luvan Notes-järjestelmään: Lomakepohjia --> Työturvallisuus --> Työnantajan kirjalliset luvat: Toimittajan erillisluvat --> Uusi kirjallinen lupa. Lupa tallennetaan Notes järjestelmään. Luvan paperiversio (jossa kuittaukset) arkistoidaan luvan myöntäneellä.

7. Kuljettajalla ei saa olla sellaista sairautta, joka olennaisesti heikentää kykyä toimia ajoneuvon kuljettajana.

2 Trukkikuljettajan vastuut, velvollisuudet ja oikeudet

Trukinkuljettajan käyttöön on uskottu painava ja liikkuva yksikkö, joka on ympäristölleen vaarallinen väärinkäytettynä. Trukinkuljettajan vastuisiin ja velvollisuuksiin kuuluu muun muassa:

- Vastuu omasta työkunnosta.
- Vastuu siitä, että trukki on hyvässä kunnossa.
- Vastuu taakasta kuljetuksen aikana. Vastuu alkaa siitä, kun taakka on haarukalla, ja päättyy siihen, kun se on turvallisesti jätetty määräpaikkaan.
- Vastuu käyttää trukkia annettujen ohjeiden mukaisesti, ei ylikuormita trukkia aika aiheuta sillä vaaroja muille työntekijöille.
- Trukinkuljettajalla on sama vastuu kuin moottoriajoneuvon kuljettajalla yleensä!
- Velvollisuus estää ketään kulkemasta tai seisomasta ylös nostetun, kuormatun tai tyhjän nostolaitteen alta.
- Velvollisuus estää asiaankuulumattomia käyttämästä trukkia.
- Velvollisuus ilmoittaa työjohdolle kaikista havaitsemistaan vioista ja puutteista trukissa, työympäristössä ja työmenetelmissä.
- Velvollisuus käyttää suoja- ja turvalaitteita, joita trukissa on. Esim. varustettu käsisammuttimella.
- Trukinkuljettaja suorittaa ennen käyttöönottoa tarkastuksen (tarkistuslista) vähintään kerran työpäivän alussa ja vuoronvaihdon yhteydessä.
  - Käyttöönottotarkastuksen voi dokumentoida esim. alla olevalla Forms-lomakkeella
  - Forms- lomake

- QR- koodi
- Trukeille on määritelty ennakkohuoltotarkastukset kutiin.
- Trukin huolellisella tarkastuksella lisätään kuljettajan omaa ja työtoverien turvallisuutta, vähennetään materiaalivahinkoja, pidennetään trukin käyttöikää sekä parannetaan työn tehokkuutta, taloudellisuutta ja turvallisuutta.
- Alla olevassa lomakkeessa on esitetty sellaiset tarkastukset, jotka trukinkuljettajan / trukin vastuuhenkilön voi suorittaa:

Trukinkuljettajalla on myös oikeuksia, näitä ovat muun muassa:

- Oikeus kieltäytyä ottamasta taakkaa, joka vaarantaa turvallisuutta.
- Oikeus kieltäytyä ajamasta trukilla, joka muodostaa ilmeisen vaaran turvallisuudelle, tai johon on suoritettu korjaus, muutos tai säätö, joka ei ole työnjohdon hyväksymä.

3 Henkilösuojaimet

Trukkityöskentelyn aikana hytissä/ohjaamossa suositellaan käyttämään silmänsuojainta (suojalasit/optisesti hiottuja suojalaseja). Trukin hytistä poistuttaessa noudatetaan alueen suojavarustevaatimuksia.

4 Turvallinen työskentely trukeilla

4.0 Trukkiin nousu ja trukista poistuminen

- Huomioi ympäristötekijät
  - lumi, jää, rasvaiset pinnat => liukastumisvaara
  - öljyiset työympäristöt => liukastumisvaara
  - siisteys&järjestys-asiat trukissa sekä lattia- tai maatasolla => Kompastumisvaara
- Joten pidä katse ja ajatus tehtävässä,

- Käytä mahdollisuuksien mukaan aina kolmea kosketuspistettä noustessasi tai laskeutuessasi trukista.
- Huomioi nosto-ovet ja hissin ovet (automaattitoimiset), ne voivat sulkeutua automaatilla lastaus-/purkutilanteissa.

4.1 Osaston trukin säilytys

Osasto määrittelee osastolta säilytyspaikan, jossa trukkia säilytetään. Trukki palautetaan käyttökerran jälkeen ko. paikkaan. Säilytyspaikkaa ja sisätiloissa latauspistettä valittaessa tulee huomioida paloturvallisuus ja muut osaston riskit.
Trukin tankkauksessa ja lataamisessa tulee huomioida turvallisuusasiat. Akkutyyppi vaikutus latauspisteen sijainti, varautuminen? Muutoksen hallinnat sähkölaitteille/- koneille?

Sähkötrukki:

- Tarkista myös ettei trukissa esiinny mitään vuotoja. Minkä tahansa öljy- tai nestevuodon tapauksessa älä käytä trukkia ennen kuin vika on korjattu. Älä käytä epäkuntoista laitetta!
- Ota huomioon, että akuston lataamisessa voi kehittyä vetykaasua ja väärin keskeytetty lataaminen aiheuttaa kipinöintiä joka voi sytyttää vetykaasun.
- Jos pistokkeen irrottaa latauksen ollessa käynnissä syntyy kipinöintiä joka voi sytyttää mahdollisesti kehittyneen vetykaasun.
- Varmistu, ettei lähistöllä suoriteta kipinöintiä aiheuttavaa työtä ennen kuin laitat akun lataukseen. Akun vesitys vasta kun se on ladattu täyteen.

Polttoaineella toimivat trukit:

- Tarkista myös ettei trukissa esiinny mitään vuotoja. Minkä tahansa öljy- tai nestevuodon tapauksessa älä käytä trukkia ennen kuin vika on korjattu. Älä käytä epäkuntoista laitetta!
- Muista trukin huoltoajat.
- Älä käytä epäkuntoista laitetta! Vikatilanteissa toimita trukki ajoneuvohuoltoon.
  Ennen tankkausta varmistu, ettei lähistöllä suoriteta kipinöintiä aiheuttavaa työtä.

4.2 Trukin läheisyydessä työskentely

Trukin työskentelyalueella liikkuminen ja työskentely on kiellettyä. Jos trukin läheisyydessä on välttämätöntä tehdä avustavia töitä, on trukin liikkeiden oltava estettynä tai turvallisuus muulla tavoin varmistettuna, esimerkiksi kuljettajan ja avustajan yhdessä etukäteen tarkoin sopimalla työtavalla ja / tai kuljettajan kokoaikaisella näköyhteydellä avustajaan. Avustavia töitä tekevällä henkilöllä on oltava huomiovaatetus. Riittävää turvaetäisyyttä on käytettävä ja vaara-alueen (mm. purku- ja lastausalue) eristämistä, esim. mikäli taakan putoaminen tai kaatuminen tai muiden henkilöiden tahaton liikkuminen lastaus- purkualueella on mahdollista.

Tyypillinen päälleajotapaturma trukilla on varpaan tai jalkaterän yliajo, joka voi kohdistua trukkia avustavaan henkilöön, jalankulkijaan tai trukin läheisyydessä työskentelevään. Varmista aina itse, että trukinkuljettaja havaitsee sinut ennen kuin siirryt trukin vaara-alueelle, esimerkiksi lastaus- tai purkualueelle. Varmistus voidaan tehdä nostamalla kättä tai ottamalla katsekontakti.

4.3 Liikennesäännöt ja työskentely yhteisillä alueilla

Trukkikuljettajan on noudatettava yleisiä liikennesääntöjä. Yhteisille alueille on ominaista trukkien ja muun liikenteen samanaikainen ja usein yllättävä liikkuminen. Tästä voi aiheutua vaaraa mm. kevyelle liikenteelle. Trukinkuljettajan on huomioitava seuraavat asiat:

- Sisätiloissa tulee erityisesti ottaa huomioon muut liikkujat ja esteet. **Henkilön tullessa trukin työalueelle (trukin äärimitoista 3 metriä joka suuntaan, alue voi olla myös suurempi työtehtävästä riippuen), tulee trukki pysäyttää, haarukat laskea alas ja trukki sammuttaa. Trukkityötä saa jatkaa vasta henkilön poistuttua työalueelta.** Trukin työalueen määritelmä ei koske siirtymäajoa (taakan siirtoa vähintään kymmeniä metrejä).

- Ajonopeus tulee sovittaa aina kulloisenkin olosuhteen ja tilanteen mukaan. Trukin ajonopeuden on oltava sellainen, että ajoneuvo pystytään pysäyttämään turvallisesti näkyvällä alueella huomioiden katvealueet ja näköesteet.

- Halliin sisään tai ulos ajettaessa on hidastettava nopeutta. Erityisesti on huomioitava tuotantotilojen ympäristössä liikkuvat jalankulkijat ja pyöräilijät.

Ajon aikana trukin ovet on pidettävä suljettuna ja huomiovalo (majakkavalo) vilkkumassa. Kaikissa istuen ajettavissa trukeissa edellytetään turvavyön käyttöä. Työtehtävissä puhelimeen puhuminen on suoritettava siten, että työtehtävä keskeytetään puhelun ajaksi. Siirtymäajon aikana puhelimeen puhuminen on sallittua vain hands-free avulla. Työtehtävään keskittymistä häiritsevä muu toiminta on **ehdottomasti kielletty** trukilla työskentelyn aikana.

Päälleajoja ja kolareita voidaan vähentää trukkiliikennejärjestelyillä. Vaaratilanteita ja tapaturmia voidaan estää ottamalla huomioon trukkiliikenteen tarpeet, käyttämällä vain kunnossa olevia trukkeja ja huolehtimalla kuljettajan ammattitaidosta.

Kuljettajan on tiedettävä trukin ulkomitat ja alueen rajoitukset, kuten ovien korkeudet ja kulkureittien leveydet. Väistämisvelvollisuus on aina kohdattaessa kuormattuna oleva trukki.

Sisäalueille, jonne ei ole saatu koulutusta, trukilla meno on kiellettyä. Poikkeustilanteissa kuljettajan on vaadittava opastaja alueelle.

Kuljettajan on otettava huomioon eri vuodenajoista johtuvat erilaiset keliolosuhteet sekä öljystä tai kosteudesta aiheutuvat liukkaat lattiat.

Trukin kuljettajalle vaaratilanteita aiheuttaa esim. taakan putoaminen trukin haarukoilta sekä hyppääminen tai putoaminen trukista.

4.4 Henkilönostot

Henkilönostot trukilla ovat kiellettyjä.

4.5 Henkilön kuljetus

Trukilla suoritettavat henkilökuljetukset ovat kiellettyjä. Poikkeuksena työnopastustilanteet, niissäkin trukin tulee olla varustettu lisäistuimella.

4.6 Taakan nostaminen

Taakan koko, muoto, paino sekä painopiste tulee huomioida nostotilanteissa. Liian painavia kuormia ei saa nostaa.

Lähtökohtaisesti trukkia ei saa käyttää asennustyövälineenä eikä vastaavissa työtehtävissä. Jos trukkia on välttämätöntä käyttää asennustyössä (muita vaihtoehtoja ei ole), on työtä tekevien suunniteltava yhdessä etukäteen turvallinen toimintatapa ja työhön on oltava esimieheltä lupa (trukinkuljettajan ja asennuskohteen esimiehiltä).

4.7 Taakan kuljettaminen ja trukilla liikkuminen

Liikkeellelähtö ja pysähtyminen tehdään joustavasti ja rauhallisesti. Pidä haarukat ajon aikana 10-15 cm:n korkeudella, luiskissa ja epätasaisilla pinnoilla hieman ylempänä. Kuljetettava taakka tulee olla sidottu tai muulla tapaa varmistettu siten, että se pysyy kyydissä epätasaisillakin alueilla. Taakan koko, muoto, paino sekä painopiste tulee huomioida kuljetettaessa. Mikäli taakka estää näkyvyyden eteenpäin, on trukkia kuljetettava takaperin. Samoin kaltevilla pinnoilla alaspäin mentäessä trukkia kuljetettava takaperin. Taakan kanssa ajettaessa on varottava äkkijarrutuksia.

Pitkä taakka tulee myös olla sidottu tai muulla tapaa varmistettu siten, että se pysyy kyydissä. Kuljetettava taakan ääripäät on merkittävä merkkilipuilla ja pimeällä on käytettävä merkintään heijastimia (esim. lippusiimaa).
Kuljettajan on tarvittaessa vaadittava saattaja alueelle. Kuljettaja ja saattaja miettivät yhdessä miten kuljetus saadaan turvallisesti perille. Saattajan tehtävänä on esim. varoittaa muita liikkujia ja tarvittaessa pysäyttää muun liikenteen.
On myös mietittävä sitä, onko kuljetus hoidettavissa turvallisemmin, jolloin muulla ajoneuvolla kuin trukilla.

4.8 Vaarallisten aineiden kuljettaminen

Trukilla vaarallisia aineita kuljettaessa tulee kuljettajan olla tietoinen siitä, mitä kuljettaa, mitkä ovat toimenpiteet vahinkotilanteissa sekä miten kuljetettava aine käyttäytyy ja reagoi.

Kaasupullojen kuljettaminen irrallaan on kielletty. Kaasupullot tulee kuljettaa niille tarkoitetuissa kuljetuskoreissa.

4.9 Trukin pysäköiminen

- Käytä käsijarrua
- Haarukat alas

4.10 Trukin kaatuminen

Trukin kaatuessa pidä lujasti kiinni ohjauspyörästä ja pysy ohjaamossa. Ulos hyppääminen on vaarallista.

4.11 Vaurioista ja vahingoista ilmoittaminen

Mikäli trukilla aiheutetaan aineellisia tai henkilövahinkoja, tulee siitä viipymättä ilmoittaa esimiehelle.

5 Trukin kunnossapito ja tarkastukset

Mikäli trukin rakenteeseen tehdään muutoksia (täytä muutoksen hallinta lomake) kuten maston vaihto ja / tai lisälaitteen asennus, on varmistettava, että muutokset ja siihen liittyvät merkinnät on tehty asiantuntemuksella. Nostokorkeuden lisääminen alentaa aina nostokykyä.

Samoin nostokykyä vähentää aina haarukoiden tilalle asennetut lisälaitteet.

Nostokyvyn muutokset on aina merkittävä trukissa olevaan kuormituskilpeen. Muutokset eivät saa heikentää trukin vakavuutta.

Muutosten tulee olla tehtaan muutostenhallinnan ohjeistuksen mukaisesti tehtyjä ja valmistajan hyväksymiä.

5.1 Trukin määräaikaistarkastukset ja huollot

Trukille on suoritettava valmistajan ohjeiden mukaiset määräaikaistarkastukset ja huollot. Trukinkuljettaja varmistaa ennen ajoon lähtöä, että koneelle on tehty määräaikaistarkastukset.

Lähde: Trukinkuljettajan turvallisuusopas (Työturvallisuuskeskus, 7.painos, 2012, 87s.).

LIITE: TRUKILLE TEHTÄVÄT TARKASTUKSET

Päivittäin ennen työn alkua

- ❑ Onko merkki-, tyyppi- ja mallikohtaiset toimintatavat ja rajat selvillä?
- ❑ Trukin määräaikaistarkastukset ovat tehtynä

Ohjaamo

- ❑ Ovet aukevat sekä menevät kunnolla kiinni ja lukkoon (Huom! Ovia ei saa lukita ”takalukkoon” ajon ajaksi!)
- ❑ Ohjaamon lattialla ei ole ylimääräistä tavaraa
- ❑ Hallintalaitteisiin ei ole ripustettu mitään irtotavaraa
- ❑ Onko ikkunat puhdistettu ja onko ohjaamosta esteetön näkyvyys? Jos ei, puhdista ohjaamon lasit, sillä huono näkyvyys on este työskentelylle.

Polttomoottoritrukki

- ❑ Renkaat (rengaspaineet, kunto, vanteet, kiinnitys)
- ❑ Hydrauliikka (liikeet, letkut, öljy)
- ❑ Ketjut (tasakireys ja kunto)
- ❑ Valot
- ❑ Akku (kunto, nesteet ja kiinnitys)
- ❑ Turvakehyksen kiinnitys
- ❑ Mahdollisen kaasupullon kiinnitys
- ❑ Mahdollisen alkusammuttimen ja öljyntorjuntavälineiden tarkistus
- ❑ Mahdollisten vuotojen tarkistaminen
- ❑ Polttomoottorin polttoainemäärän tarkistus ja tankkaaminen
- ❑ Polttomoottorin öljymäärän ja jäähdytysnesteen tarkastus
- ❑ Jarrujen (ajo- ja seisontajarrut), ohjauslaitteiden ja äänimerkin kokeilu
- ❑ Mittarit (toiminta)
- ❑ Nostolaitteiden ja kaikkien toimintojen yleistarkastus
- ❑ Suunnanvaihtimen ja nopeudensäätimen toiminnan tarkistus

- ❑ Jos havaitset puutteita tai vikoja trukissa, ota välittömästi yhteyttä esimieheen.

Sähkötrukki

- ❑ Renkaat (rengaspaineet, kunto, vanteet, kiinnitys)
- ❑ Pyörät (maavara, pinta, linkous)
- ❑ Hydrauliikka (liikeet, letkut, öljy)
- ❑ Ketjut (tasakireys ja kunto)
- ❑ Valot
- ❑ Akkukiinnitys (kunto ja napojen suojat)
- ❑ Turvakehyksen kiinnitys
- ❑ Mahdollisen alkusammuttimen ja öljyntorjuntavälineiden tarkistus
- ❑ Mahdollisten vuotojen tarkistaminen
- ❑ Jarrujen (ajo- ja seisontajarrut), ohjauslaitteiden ja äänimerkin kokeilu
- ❑ Sähkötrukin akun varaustilan tarkistus / akun vaihto
  Jos akkuihin lisätään vettä, tämä on tehtävä täyteen ladatulle akulle. (Vesi voi kiehua)
- ❑ Mittarit (toiminta)
- ❑ Nostolaitteiden ja kaikkien toimintojen yleistarkastus
- ❑ Suunnanvaihtimen ja nopeudensäätimen toiminnan tarkistus
- ❑ Sähkötrukin varaajan virta katkaistava liitettäessä tai irrottaessa pistokkeita (valokaarivaara)

- ❑ Jos havaitset puutteita tai vikoja trukissa, ota välittömästi yhteyttä esimieheen.